

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Natuurontwikkeling Uiterwaarden bij Wamel, Dreumel en Heerewaarden

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport

20 december 2023 / projectnummer: 3184

1 Advies over het MER in het kort

Rijkswaterstaat, de provincie Gelderland en Staatsbosbeheer willen nevengeulen en natuurwaarden realiseren in de uiterwaarden van de Waal bij Wamel, Dreumel en Heerewaarden. Zij willen daarmee verschillende doelstellingen voor waterkwaliteit (Kaderrichtlijn Water) en natuur (Natura 2000, Gelders Natuur Netwerk, Nadere Uitwerking Riviereengebied) invullen. Voor de besluitvorming is een gecombineerd plan- en project-MER opgesteld. Provinciale Staten van Gelderland zijn het coördinerend bevoegd gezag in deze procedure. De Provincie Gelderland heeft de Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie') gevraagd te adviseren over het MER. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Wat staat in het MER?

Het MER beschrijft de doelstellingen en de randvoorwaarden voor het project. Dit leidt tot uitgangspunten voor het ontwerp en voor de uitvoering, bijvoorbeeld vanuit de eigendomssituatie, rivierkunde, waterveiligheid en ecologie. Vervolgens geeft het MER een beschrijving van het proces dat heeft geleid tot het voorkeursalternatief (VKA). Om de doelstellingen te realiseren wordt in totaal tien kilometer nevengeulen gegraven, 54,8 hectare uiterwaarden verlaagd en 263 hectare nieuwe natuur ingericht. In het MER zijn behalve het VKA geen andere alternatieven beoordeeld.

Het VKA leidt volgens het MER tot positieve effecten voor natuur, water- en bodemkwaliteit en -kwantiteit en landschap. Volgens het MER zijn er licht negatieve effecten op archeologie, grondwater (binnendijkse kwel), landbouw en hinder tijdens de aanlegfase. Hiervoor worden extra maatregelen voorgesteld. Zo wordt op de bodem van enkele nevengeulen een kleilaag aangebracht om kwel in het binnendijkse gebied tegen te gaan.

Wat is het advies van de Commissie?

Het MER is systematisch opgebouwd. Het bestaat uit een samenvatting, een algemeen deel (deel A) en een thematisch deel (deel B). Het rapport is voorzien van een grote hoeveelheid bijlagen, om het ontwerp en de effectbeoordeling te onderbouwen. Dit geeft zeer veel informatie over de huidige situatie, de doelen en de manier waarop aan deze doelen tegemoet wordt gekomen.

De Commissie signaleert bij de toetsing van het MER desondanks dat nog belangrijke informatie ontbreekt. Het aanvullen van die informatie is essentieel om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij de te nemen besluiten. Het gaat om de volgende punten:

- **Onderbouwing voorkeursalternatief.** De onderbouwing van de keuzes die gemaakt zijn in het ontwerpproces en de ontwerpopties of varianten die daarbij zijn afgefallen is onvoldoende. Daarbij is vooral relevant welke rol het milieubelang en de projectdoelen hierbij hebben gespeeld.
- **Effecten na de uitvoering:**
 - Doordat informatie over de grondwatermodellering ontbreekt is de onderbouwing van de effecten op de binnendijkse kwel, de onzekerheden daarin en de effectiviteit van te nemen maatregelen onvoldoende.

- De effecten op archeologische waarden zijn in het MER niet op de juiste manier beoordeeld. De consequenties daarvan voor de uitvoering worden daardoor mogelijk onderschat.
- **Effecten tijdens de uitvoering:**
 - De stikstofuitstoot die optreedt tijdens de uitvoering is (behalve van de aanleg van recreatieve voorzieningen) niet onderzocht. De effecten van stikstofdepositie op natuurwaarden en mogelijke maatregelen om deze te beperken (bijvoorbeeld gebruik van elektrisch materieel) zijn hierdoor niet in beeld.
 - De tijdelijke effecten van de aanlegfase (geluid, luchtkwaliteit, verkeer, verstoring) en mogelijke maatregelen om deze te voorkomen of te verzachten zijn onvoldoende onderzocht.

De Commissie adviseert de ontbrekende informatie in een aanvulling op het MER op te nemen, en dan pas besluiten te nemen over de herinrichting van de uiterwaarden. In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

Figuur 1: ligging van het plangebied (bron: MER).

Aanleiding MER

Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en de provincie Gelderland zijn de initiatiefnemers voor het graven van nevengeulen en het ontwikkelen van natuur in de uiterwaarden van de Waal tussen Wamel en Heerewaarden, een traject van circa 15 kilometer. Hiervoor moet een ontgrondingsvergunning worden verleend door de provincie Gelderland en moeten bestemmingsplannen van de gemeenten Maasdriel en West Maas en Waal worden aangepast. Het besluit over de ontgrondingsvergunning is project-m.e.r.-plichtig op grond van categorie C16.1 van het Besluit milieueffectrapportage (winning van oppervlaktedelfstoffen met een groter gebied dan 25 hectare). De besluiten over de bestemmingsplannen zijn plan-m.e.r.-plichtig, omdat deze kaderstellend zijn voor de ontgroning en omdat een Passende beoordeling moet worden uitgevoerd vanwege mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden. Daarom is een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld. Gedeputeerde Staten van Gelderland zijn het coördinerend bevoegd gezag voor de m.e.r.-procedure.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. De bevoegd gezagen – in dit geval Gedeputeerde Staten van Gelderland en de gemeenteraden van Maasdriel en West Maas en Waal – besluiten hierover.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer [3184](#) op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij adviezen voor de op te stellen aanvulling. Deze adviezen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming door de provincie en de gemeenten.

In de tekst wordt ook een aantal aanbevelingen gedaan. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren.

2.1 Ontwerpkeuzes en onderbouwing voorkeursalternatief

In haar [advies](#) voor de reikwijdte en het detailniveau van het MER heeft de Commissie geadviseerd om het MER te gebruiken voor een vergelijking van alternatieven voor de inrichting van het gebied. Omdat voor het project meerdere doelstellingen gelden, is niet uit te sluiten dat deze in zekere mate conflicteren. Ook zijn 'meekoppelkansen' benoemd die onderdeel kunnen zijn van het initiatief. Alternatieven en varianten helpen bij het vinden van de optimale oplossing vanuit de doelstellingen van het project, doordat daarmee 'de hoeken van het speelveld' worden verkend. In het MER zijn geen volwaardige alternatieven of varianten vergeleken.

Het MER besteedt veel aandacht aan het 'doelbereik': de mate waarin de voorgestelde maatregelen tegemoet komen aan de doelstellingen voor natuur en waterkwaliteit. Het rapport geeft aan dat in verschillende ontwerpplagen is toegewerkt naar een voorkeursalternatief (VKA). Het beschrijft deze ontwerpplagen en geeft (in hoofdstuk 10) op hoofdlijnen aan welke argumenten zijn gebruikt om keuzes te maken. Uit deze beschrijvingen blijkt dat de randvoorwaarden en uitgangspunten voor het project ervoor zorgen dat er relatief weinig ruimte is voor alternatieve oplossingen:

- Een randvoorwaarde voor het project is dat maatregelen alleen worden genomen op eigendommen die reeds in bezit zijn van de initiatiefnemers of die minnelijk verworven kunnen worden. Twee percelen in het oostelijk deel van het plangebied zijn in agrarisch gebruik (voornamelijk maisteelt) en er is vooralsnog geen zicht op verwerving van deze gronden.
- Het toepassen van de bij het project vrijkomende grond in de Vonkerplas is buiten beschouwing gelaten, omdat daarvoor in de omgeving onvoldoende draagvlak is en omdat nader onderzoek nodig is naar de ecologische kwaliteit.¹
- De Kaderrichtlijn water (KRW) vereist dat de beoogde maatregelen uiterlijk in 2027 uitgevoerd zijn.

Deze randvoorwaarden kunnen leiden tot beperkingen voor het behalen van de doelstellingen voor natuur en waterkwaliteit. Een integrale herinrichting van de uiterwaarden zonder deze beperkingen zou daarvoor meer mogelijkheden bieden, maar deze situatie is in het MER niet onderzocht. Op langere termijn zijn er wellicht mogelijkheden om de deelgebieden die nu buiten het plan vallen alsnog in te zetten voor natuur- en water(kwaliteits)doelen. Het is van belang dat deze mogelijkheden niet worden beperkt door de ingrepen die nu plaatsvinden.

Verder gaat het MER ervan uit dat voor de realisatie van het voornemen flinke hoeveelheden grond aan- en afgevoerd moeten worden. Mogelijkheden voor het hergebruiken van (gebiedseigen) materiaal, bijvoorbeeld voor het verbeteren van de ecologische kwaliteit langs de oevers van de Vonkerplas, zijn geen onderdeel van het VKA.

Hoewel een uitgebreid ontwerpproces heeft plaatsgevonden waarbij veel verschillende partijen zijn betrokken, zijn keuzes die in het proces zijn gemaakt niet goed te verifiëren. Dit geldt ook voor de rol die het milieubelang daarbij heeft gespeeld. Uit reacties van twee bewonersgroepen blijkt dat zij wel betrokken zijn geweest bij het ontwerpproces, maar weinig terugzien van de ideeën (waaronder voorstellen voor ontwerpvarianten) en onderzoeken die door hen zijn ingebracht.² Daardoor is voor deze omwonenden niet goed te begrijpen waarom in het VKA bepaalde keuzes zijn gemaakt. De Commissie vindt het essentieel voor de besluitvorming dat duidelijk is welke varianten zijn overwogen en hoe het milieubelang heeft meegewogen bij de gemaakte keuzes.

Uit toelichting van de provincie blijkt dat in 2019 reeds een 'variantenkeuzenotitie' is opgesteld, waarin de ontwerpstappen tot op dat moment vanuit verschillende invalshoeken

¹ Hierover is op 5 september 2019 een brief aan de Tweede Kamer gestuurd door de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (Tweede Kamer, vergaderjaar 2018–2019, 30 015, nr. 60), in het kader van het beleid voor de verondieping van diepe plassen. De Staatssecretaris geeft daarin aan een zorgvuldige afweging over de verondieping van de Vonkerplas en een goede beoordeling van de ecologische kwaliteit belangrijk te vinden. Er is overeengekomen dat eerst door een onafhankelijk bureau de ecologische kwaliteit van de Vonkerplas in beeld moet worden gebracht, inclusief nulmeting.

² Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen op het MER bij haar toetsingsadvies te betrekken. Wel zijn twee bewonersgroepen door het bevoegd gezag op 20 november 2023 in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze aan de Commissie toe te lichten. Deze informatie is door de Commissie wel bij het advies betrokken.

zijn onderbouwd.³ De Commissie beschikte tijdens het opstellen van dit advies niet over deze notitie en heeft deze dan ook niet betrokken bij het toetsingsadvies. Deze notitie beperkt zich tot de periode vóór de 'scopewijziging' van het project, waarbij realisatie van strangen is vervangen door realisatie van nevengeulen.⁴

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER een nadere onderbouwing te geven van de opties die in het ontwerpproces zijn overwogen en de argumenten die zijn gebruikt om deze niet verder te onderzoeken. Ga hierbij uit van de situatie na de 'scopewijziging'. Ga specifiek in op de rol die het milieubelang en de verschillende projectdoelstellingen hebben gespeeld. Toon hiermee aan dat alle redelijkerwijs in beschouwing te nemen varianten zijn meegenomen. Laat zien dat de voorgenomen activiteit toekomstige uitbreiding van nevengeulen en natuurontwikkeling niet in de weg staat.

2.2 Effecten na uitvoering

2.2.1 Waterhuishouding

Onzekerheden in het model

De effecten van het VKA op de waterhuishouding (geohydrologie) in het studiegebied zijn beoordeeld op basis van modelonderzoek.⁵ Hierbij is gerekend met het MORIA-model van het Waterschap Rivierenland. Uit de rapportage blijkt dat aan het basismodel diverse aanpassingen zijn gedaan aan de schematisering en parameterwaarden ter plaatse van de uiterwaarden. Vervolgens zijn de referentiesituatie en het VKA (DO 2.0) doorgerekend en vergeleken.

De rapportage verschaft geen inzicht in de ijkingsresultaten van het aangepaste model. Er wordt volstaan met de constatering dat het MORIA-model is gekalibreerd en gevalideerd voor het gebied, en daarmee het meest betrouwbaar is om effecten van ingrepen op het grondwater te berekenen. De nauwkeurigheid van de met het model berekende resultaten is niet duidelijk. Dit geldt vooral voor de gevoeligheid van het model voor onzekerheden in de gehanteerde bodemparameters (bijvoorbeeld de weerstand van ondiepe kleilagen). Dit is niet alleen van belang voor de effecten, maar ook voor het beoordelen van de noodzaak en de effectiviteit van mitigerende maatregelen.

Mitigerende maatregelen

In het verleden hebben zich in de omgeving regelmatig problemen met wateroverlast voorgedaan in periodes van hoogwater. Zoals uit het MER blijkt zullen de ingrepen in het plangebied zonder maatregelen leiden tot hydrologische effecten (toename van kwel) binnendijks. Dit geldt vooral voor het graven van de nevengeulen. De effecten van het VKA op kwel en grondwaterstanden worden dan ook als licht negatief beoordeeld. Om deze effecten te voorkomen zijn mitigerende maatregelen voorgesteld. Deze bestaan uit het realiseren van

³ Variantenkeuzenotitie UWDH, 14 februari 2019.

⁴ Hoofdstuk 2 van het MER geeft aan dat eind 2019 een scopewijziging heeft plaatsgevonden, omdat met het eerdere ontwerp de KRW-doelen onvoldoende bereikt konden worden. Dit heeft geleid tot een aangepast ontwerp. Ook de eigendomssituatie is hierop van invloed geweest.

⁵ Uiterwaarden Wamel, Dreumel en Heerewaarden – Risicoanalyse geohydrologie, Fugro, 20 augustus 2021.

extra waterberging en het lokaal aanbrengen van een kleilaag met een dikte van 25 tot 50 cm in een aantal nevengeulen.

Het aanbrengen van de kleilagen zal het effect op binnendijkse kwel verminderen, maar het is onduidelijk of deze (ook op de langere termijn) voldoende weerstand zullen (blijven) bieden. Los van de eerdergenoemde onzekerheden in de geohydrologische berekeningen is in het MER en de bijlagen onvoldoende onderbouwing gegeven van de benodigde dikte van deze kleilagen. Het MER geeft aan dat de beïnvloeding van grondwaterstanden en binnendijkse kwel continu gemonitord zullen worden met behulp van peilbuizen. De Commissie onderschrijft het belang hiervan.

Zij tekent daarbij aan dat het vastleggen van de nulsituatie voorafgaand aan de uitvoering van de maatregelen in het bijzonder van belang is. In het MER ontbreekt echter een beschrijving van maatregelen die genomen kunnen worden als zich ongewenste effecten voordoen. Bovendien is de monitoring niet opgenomen in de ontwerpbesluiten, zodat onduidelijk is wie verantwoordelijk is voor de monitoring en het eventueel nemen van extra maatregelen.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER:

- een beschrijving van de modelopbouw op te nemen. Geef met de resultaten van de ijking van het aangepaste geohydrologisch model inzicht in de nauwkeurigheid van de geohydrologische berekeningen, en van de onzekerheden daarin. Voeg waar nodig een gevoeligheidsanalyse voor relevante bodemparameters toe;
- op basis hiervan de effectiviteit van de voorgenomen mitigerende maatregelen nader te onderbouwen en aan te geven welke extra maatregelen achter de hand gehouden kunnen worden.

2.2.2 Archeologie

Om de effecten op archeologische waarden te beoordelen zijn een bureauonderzoek (2017, aangevuld in 2021 en 2022) en een booronderzoek (2022) uitgevoerd.⁶ Op basis hiervan wordt voor twee percelen (locatie waterberging) met een hoge archeologische verwachtingswaarde geadviseerd om een proefsleuvenonderzoek uit te voeren, met eventuele doorstart naar een opgraving. In de Quickscan Cultuurhistorie (pagina 19) is goed in beeld gebracht dat in de historische geulen, die weer 'opengemaakt' worden, kans bestaat op goed geconserveerde maritieme vondsten. Het bureauonderzoek beveelt aan de graafwerkzaamheden voor de aanleg van deze historische geulen, duikers en locaties met maaiveldverlaging, archeologisch te begeleiden.

De conclusies en aanbevelingen uit deze rapportages zijn onjuist en onvolledig overgenomen in het MER:

- In de eerste plaats zijn de effecten op archeologische waarden beoordeeld als neutraal of licht negatief (MER, tabel 14.3). Het feit dat mogelijk archeologische waarden worden beïnvloed waardoor deze opgegraven moeten worden geeft volgens de Commissie

⁶ Zie bijlagen bij het MER:

- Uiterwaarden Wamel, Dreumel en Heerewaarden en waterberging Maasdriel, gemeenten West Maas en Waal en Maasdriel; archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek - RAAP Rapport 5533.
- Plangebied De Kop (perceel HRW00 E 33, ged.) te Heerewaarden, gemeente Maasdriel; archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek (verkennend booronderzoek) - RAAP rapport 5694.

aanleiding voor een (sterk) negatieve beoordeling. In de gebieden waar begeleiding zal plaatsvinden is nog niet bekend of er daadwerkelijk vondsten aanwezig zullen zijn. Er is daardoor sprake van een kennislacune, niet van een lage verwachting.

- In het MER (pagina 179) staat in een toelichting op de archeologische begeleiding "dat tijdens of direct voorafgaand aan grondwerkzaamheden archeologische waarnemingen worden verricht. Eventuele archeologische vondsten worden daarbij gedocumenteerd zonder dat de werkzaamheden worden vertraagd." Deze aanname is onjuist en niet conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie: op het moment dat zich een archeologische vondst voordoet is de kans groot dat het werk stilgelegd moet worden om de vondst op te graven. Het is belangrijk om vooraf te bepalen hoe met dit risico wordt omgegaan en wie verantwoordelijk is voor de kosten. Deze kosten kunnen aanzienlijk zijn, mede door de vertraging van het werk zelf.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER de beoordeling van de effecten op archeologische waarden aan te passen en toe te lichten wat deze betekent. Aandachtspunt daarbij is dat begeleiding niet geldt als mitigatie maar als inventariserend onderzoek waarbij direct opgeschaald kan worden.

Voor het vervolg beveelt de Commissie aan een beheerplan voor de archeologische begeleiding te ontwikkelen en te betrekken bij de aanbesteding van het project. Dit moet duidelijk maken waar en hoe de rollen en verantwoordelijkheden belegd zijn in het geval zich een archeologische vondst voordoet waarvoor maatregelen getroffen moeten worden. Eén van de maatregelen kan zijn om de vondst in situ te behouden en het detailontwerp hierop aan te passen.

2.2.3 Natuur

De ingrepen in de uiterwaarden Wamel, Dreumel en Heerewaarden zijn vooral bedoeld om positieve effecten op natuurwaarden te realiseren. Desondanks kan niet op voorhand worden uitgesloten dat er ook negatieve effecten optreden. Bovendien is het van belang voor de besluitvorming om ook de positieve effecten te beschrijven en beoordelen.

De effecten op natuur zijn in het MER en een aantal bijlagen uitgebreid beschreven. Specifiek voor de effecten op het Natura 2000-gebied Rijntakken is een 'voortoets' uitgevoerd, die systematisch de positieve en negatieve effecten beschrijft. De samenvattende tabel die in het MER is opgenomen doet volgens de Commissie geen recht aan de uitgebreide beschrijving van positieve en negatieve effecten. Zo ontbreekt onder 'Beschermden soorten' het onderscheid tussen tijdelijke en permanente effecten en is 'kans op het ontstaan van nieuwe stikstofgevoelige habitats' onterecht onder het kopje 'Beschermden soorten' geplaatst.

Het MER geeft op basis van de voortoets aan dat er in de gebruiksfase geen negatieve effecten voor natuur zullen optreden in de vorm van verstoring. De herinrichting van de uiterwaarden is vooral gericht op de natuur- en waterdoelen. Wel worden enkele maatregelen genomen voor recreatie, waaronder de aanleg van enkele parkeerplaatsen. In de voortoets is beargumenteerd dat geen extra recreatie wordt verwacht omdat alleen extensieve recreatie plaatsvindt (wandelen en vissen).

De Commissie wijst erop dat het plangebied mogelijk aantrekkelijker wordt voor recreanten wanneer de natuur zich ontwikkelt. In dat geval zou niet uitgesloten zijn dat het plan meer recreatie mogelijk maakt dan in de huidige situatie. De Commissie vindt de stelling aannemelijk dat er voor nu geen extra recreatie verwacht wordt. Wel beveelt ze aan om aan te geven welke maatregelen genomen kunnen worden om extra recreatie te voorkomen.

2.3 Effecten tijdens de uitvoering

2.3.1 Effecten op natuur door stikstofdepositie

De voortoets⁷ gaat ervan uit dat vrijwel alle maatregelen die worden uitgevoerd nodig zijn voor het beheer van het Natura 2000-gebied Rijntakken en dat voor het plan/project daardoor geen Passende beoordeling nodig is. Het project zou daardoor ook vrij zijn van een vergunningplicht onder de Wet natuurbescherming. Op basis van deze redenering is in de voortoets niet ingegaan op de emissie en depositie van stikstof door de realisatie van deze maatregelen, en de gevolgen daarvan voor stikstofgevoelige habitats in het Natura 2000-gebied Rijntakken of andere Natura 2000-gebieden.⁸

Voor maatregelen die nodig zijn voor de aanleg van recreatieve voorzieningen (twee recreatieve bruggen en drie kleine parkeerplaatsen) is wel een Passende beoordeling uitgevoerd, omdat die maatregelen niet nodig zijn voor het beheer van het gebied. Vanwege mogelijke negatieve effecten daarvan is besloten om deze ingrepen uit te voeren met elektrisch materieel. Op basis daarvan is berekend dat geen stikstofemissie optreedt. De Commissie kan deze redenering volgen.

De Commissie merkt op dat ook maatregelen die volgens de Wet natuurbescherming vrijgesteld zijn van een Passende beoordeling, aanzienlijke negatieve milieueffecten kunnen hebben. De aanlegwerkzaamheden (waaronder de aan- en afvoer van grote hoeveelheden materiaal) kunnen emissie en depositie van stikstof veroorzaken. Daardoor kunnen deze negatieve effecten hebben op stikstofgevoelige natuurwaarden in het plangebied en daarbuiten. Deze depositie is niet berekend en er zijn geen maatregelen in beeld gebracht om de depositie te beperken. De Commissie is van oordeel dat informatie over de effecten en mogelijke maatregelen essentieel is voor de besluitvorming. Het terugdringen van stikstofdepositie is immers belangrijk voor de ontwikkeling van de natuurwaarden. Te denken valt aan het gebruik van elektrisch materieel of het combineren van werkzaamheden zodat er minder vervoersbewegingen nodig zijn.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER de stikstofeffecten van alle maatregelen te berekenen. Bereken welke stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitats te verwachten is. Geef aan welke maatregelen mogelijk zijn om de stikstofdepositie bij de realisatiefase te beperken en bepaal de effectiviteit van deze maatregelen.

⁷ UWDH, voortoets/Passende beoordeling – 30 juni 2023.

⁸ Tevens is aangegeven dat, vanwege de koppeling tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming, ook een vrijstelling van een ontheffingsaanvraag geldt.

2.3.2 Overige effecten in de aanlegfase

In hoofdstuk 18 van het MER is aangegeven dat hinder tijdens de uitvoering moet worden voorkomen door een aantal hinderbeperkende maatregelen op te nemen in het aanbestedingscontract. Het MER stelt: "Met bovenstaande maatregelen wordt de mate van hinder en overlast tijdens de uitvoeringsperiode naar verwachting tot een acceptabel niveau teruggebracht. Toch zal niet altijd volledig kunnen worden voorkomen dat er tijdelijk hinder en overlast optreedt." Op basis daarvan worden de effecten als beperkt negatief beoordeeld.

Verder is in het MER aangegeven dat er in de uitvoeringsfase geen negatieve effecten zijn op natuur, omdat er zal worden gewerkt volgens een nog op te stellen Ecologisch Werkprotocol. Hiervoor moet echter wel eerst duidelijk zijn welke effecten met dat protocol moeten worden voorkomen.

De Commissie is van mening dat hiermee onvoldoende inzicht wordt gegeven in de effecten in de realisatiefase. Afhankelijk van de uitvoeringswijze kunnen aanzienlijke (tijdelijke) effecten optreden op bijvoorbeeld geluidbelasting, luchtkwaliteit, verkeersveiligheid en natuurwaarden. Het MER maakt ook niet duidelijk welke kaders en criteria gebruikt zullen worden om aanbiedingen bij de aanbesteding te beoordelen.⁹

Het is van belang voor de besluitvorming om zicht te hebben op deze effecten, zodat kan worden beoordeeld welke mitigerende maatregelen nodig en mogelijk zijn en wat daarvan de te verwachten effectiviteit is. Het doorschuiven daarvan naar de aanbesteding, zonder dat vooraf duidelijk is welke criteria daarbij worden gebruikt, betekent dat de effecten zeer onzeker blijven en dat niet duidelijk is welke maatregelen worden genomen en door wie.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER inzicht te geven in de mogelijke effecten (geluid, luchtkwaliteit, verkeers(veiligheid) en verstoring) tijdens de uitvoering en de onzekerheden daarin. Geef in ieder geval inzicht in de 'worst case' effecten. Geef vervolgens aan hoe in het proces van aanbesteding wordt omgegaan met deze effecten en de onzekerheden, bijvoorbeeld door aan te geven welke criteria hiervoor worden gebruikt en hoe deze worden gewogen.

⁹ De ontwerp ontgrondingsvergunning geeft aan dat de aannemer per ontgrondingsfase een werkplan moet opstellen, maar daaraan zijn geen voorschriften met het oog op de genoemde tijdelijke effecten.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dr. Wilfried ten Brinke

Simone Filippini (voorzitter)

Martin de Haan MSc

drs. Pieter Jongejans (secretaris)

dr. Heleen van Londen

ir. Rob Speets

drs. Frank Wijnants

Besluiten waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Vergunning Ontgrondingenwet (provincie Gelderland)

Bestemmingsplan gemeente West Maas en Waal

Bestemmingsplan gemeente Maasdriel

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. Onderdelen C en D van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit C16.1 (delfstoffenwinning) en D09 (functieverandering). Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden kunnen optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een gecombineerd plan-/project-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluiten

Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland (coördinerend), gemeenteraad van West Maas en Waal, gemeenteraad van Maasdriel.

Initiatiefnemer besluiten

Rijkswaterstaat, provincie Gelderland en Staatsbosbeheer.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Gesprekken met belanghebbenden tijdens adviestraject

De Commissie heeft op 20 november 2023 op verzoek van het bevoegd gezag gesproken met vertegenwoordigers van het Burgercollectief Dreumelse Waard en de Boomgroep Wamel. Zij heeft de bevindingen van dit gesprek betrokken bij het opstellen van dit advies.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiener.nl projectnummer [3184](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

